1. UPDATE MEERKOSTEN PLANETPROOF PLANTAARDIG

Achtergrond en uitgangspunten

In deze notitie geven we een update van de meerkosten van On the way to PlanetProof Plantaardig. We geven weer welke wijzigingen in het programma voor 2026 gevolgen hebben voor de telers, en wat dit betekent voor de meerkosten.
We vergelijken de meerkosten met de wettelijke verplichtingen. Dit betekent dat bijvoorbeeld de kosten van maatregelen die ook kunnen worden genomen voor de GLB-basispremie of als onderdeel van de ecoregeling gewoon als meerkosten worden meegerekend.
De methodiek voor de berekeningen, zoals beschreven in de rapportage 2024, blijft ongewijzigd. Zo wordt niet voor alle keuzemaatregelen de kosten bepaald, maar wordt op basis van een selectie van keuzemaatregelen een kosteninschatting gemaakt.
Net als in de rapportage 2024 maken we gebruik van informatie uit de KWIN AGV 2022. Dit was de meest recente versie op het moment dat de herberekeningen startten. In de KWIN worden ranges vermeld van vervangingswaarden van apparatuur. Omdat deze cijfers al enkele jaren oud zijn, hanteren we de bovengrens van de genoemde waarden. Ook wordt een inflatiecorrectie toegepast op alle berekeningen.

1.3 / 1.4 / 1.5 Elektriciteit

Aanvullend op de bestaande eisen binnen On the way to PlanetProof geldt in 2026 dat:

- (1.3 en 1.4) in bepaalde situaties Europese groene stroom zal moeten worden ingekocht

- (1.5) noodkoelers niet meer mogen worden gebruikt.

In de rapportage 'Meerkosten On the way to PlanetProof' (2024) is al benoemd dat vanaf 2026 meerkosten gelden voor inkoop of eigen opwekking van groene stroom. De prijzen van grijze en groene stroom zijn de laatste jaren zeer volatiel en het bepalen van het prijsverschil tussen beide is daardoor zeer lastig. In deze quick scan is daarom gebruik gemaakt van de zogenoemde Garanties van Oorsprong (GvO's), verhandelbare certificaten als bewijs dat er ergens 1 MWh duurzame stroom is opgewekt. In Nederland is CertiQ de instantie die GvO's uitgeeft. De prijs van GvO's is afhankelijk van aanbod van en vraag naar groene stroom en kan sterk variëren, ook tussen verschillende vormen van groene stroom en verschillende herkomsten. In 2019 piekte de prijs van GvO's tot net onder de € 10. Daarna is de prijs gedaald naar rond maximaal € 4 à € 5. In deze quick scan is gerekend met een prijs van € 9 per MWh. In praktijk lijkt het altijd haalbaar hiervoor GvO's te kopen.

De kosten hiervan bedragen (zie rapportage 2024):

- Voor akkerbouw: 1,5 MWh/jaar x €9 = €13,5/ha
- Voor VGG: 1 MWh/jaar x €9 = €9/ha
- Voor hardfruit 1 MWh, en 3,24 MWh voor koeling: 4,24 MWh/jaar x €9/ha = €38/ha
- Voor zacht fruit rekenen we geen koeling: 1 MWh/jaar x €9 = €9/ha

Voor cellenteelt geldt ook in 2025 al dat alle elektriciteit afkomstig moet zijn van duurzame bronnen. De kosten daarvan zijn dus al meegerekend in de meerprijsberekening 2024 (€ 0,14 / m^2 voor paddenstoelen en € 0,18 / m^2 voor witlof/sprouts).
Ook de meerkosten voor de glastuinbouw wijzigen niet ten opzichte van de situatie in 2024. In de praktijk levert deze eis vooral meerkosten op voor bedrijven die kiezen voor groeibelichting en daarom stroom moeten inkopen. Dan moeten ze kiezen voor groene stroom om onder de emissiefactor van 266 g/kWh (emissiefactor behorende bij stroom opgewekt in de eigen WKK) te blijven. Bedrijven die geen WKK hebben, maar met de ketel stoken, kopen al hun elektriciteit in, maar belichten niet.
Volgens De Energiemonitor (Smit, 2025) was het elektriciteitsgebruik in de glastuinbouw in 2024 circa 670 MWh/ha. Inkoop door PlanetProof bedrijven in de glastuinbouw was in 2019-2021 gemiddeld 380 MWh/ha. Maar de spreiding is groot: van gemiddeld 40 MWh/ha voor aubergine en paprika (5 resp. 13% van het netto stroomverbruik) tot 910 MWh/ha (75% van het netto stroomverbruik) voor tomaat.

Er wordt door bedrijven die groeibelichting toepassen vaak meer stroom ingekocht dan strikt nodig is voor de gewasproductie op momenten dat de prijs negatief is. Het zou vreemd zijn om over al die ingekochte MWh een meerprijs te rekenen voor aankoop van groene stroom. Daarom veronderstellen we (conform de rapportage in 2024) dat:

- Tuinders die een klein deel van hun netto stroomproductie inzetten (tot 20%), een relatief hoge meerprijs voor groene stroom met Garantie van Oorsprong betalen (€ 9 /MWh) in: 380*20%*€ 9 = € 648 / ha
- Tuinders die een hoger percentage van hun netto stroom inkopen (komkommer, tomaat en aardbei) zullen dit voor een lagere meerprijs doen én zullen soms meer belichten dan vanuit gewasproductie strikt noodzakelijk is, waarbij we schatten dat 40% 'handelsstroom' is tegen een lagere prijs. 380*60% *€ 6 = € 1.368 /ha
- We komen aldus op een gemiddelde meerprijs van € 0,10/m^2.

Wijziging onder 1.5: noodkoelers mogen niet meer worden gebruikt. Deze worden in praktijk nauwelijks of niet gebruikt. Deze eis brengt dus geen meerkosten met zich mee.

2.3 Lijst met niet-toegestane stoffen

PlanetProof hanteert een lijst I voor stoffen met een hoog risico voor mens en milieu, die binnen het schema niet zijn toegestaan omdat er een minder schadelijk alternatief voor is. Recent is besloten in 2026 deze lijst niet te wijzigen. Daarmee blijven de meerkosten gelijk aan de situatie in 2024.

2.4 Teeltvrije zone

Voor percelen waar de rand van het perceel zich op minder dan 14 m van oppervlaktewater bevindt, is 90% driftreductie niet meer voldoende, maar moet de teeltvrije zone voor neerwaarts spuiten worden uitgebreid naar 3 m en bij zijwaarts naar 5 m.
We rekenen hiervoor de volgende meerkosten:

- Alternatief voor de zacht fruitteelt is een haag. Dan vervalt de verplichting voor een 5 meter brede rand. Onderhoudskosten van een haag bedragen ca € 125 / ha / jaar. Daarnaast aanlegkosten € 25 / meter. (pers med CAF). De totale aanlegkosten van een perceel van 200 bij 200 m, met aan een zijde oppervlaktewater en dus een haag zijn 200 meter haag per 4 ha. De aanlegkosten bedragen dan € 1.250 / ha. Uitgaande van een afschrijving

in 20 jaar bedragen de jaarkosten € 62,5 / ha / jaar. De totale kosten zijn daarmee **€ 187,50 / ha / jaar.** (NB. Het is wettelijk verplicht 3 m vrij te houden, dus daarvoor brengen we geen kosten in rekening (Besluit Activiteiten Leefomgeving).)

- Voor aardappelen, uien, aardbeien, asperges, prei, schorseneren, sla en wortelen mag wettelijk een teeltvrije zone van 1 m worden aangehouden met 90% driftreducerende techniek (anders moet een zone van 150 cm worden gehanteerd). Bij andere akkerbouw- en VGG gewassen (o.a. sluitkool, broccoli, bloemkool, knol- en bleekselderij) is een teeltvrije zone van slechts 50 cm wettelijk verplicht.

Daarnaast vereist het 7de NAP dat bufferstroken van 3 meter moeten worden gehanteerd (m.u.v. kleine percelen, daarvoor geldt 1 m), waarbij binnen deze 3 meter wel mag worden geteeld, maar niet mag worden bemest.
Uitgaande van een vierkant perceel (van 200 m * 200 m) voor de akkerbouw en VGG, met aan een zijde oppervlaktewater en daarom een teeltvrije zone van 2 meter breder (omdat 1 m sowieso teeltvrij moet zijn) levert dit (2 m * 200 m = 400 m^2 / 4 ha) = 1% saldoverlies. Dit betekent de volgende meerkosten:

- Akkerbouw: 1% van € 2.040 = € 20,40 / ha
- Vollegrondsgroente: 1% van € 4.500 = € 45 / ha

2.8 Niet chemische maatregelen

Aan de verplichte eis niet-chemische maatregelen tegen ziekten en plagen is de verplichte niet-chemische basis voor tripsbestrijding in bedekte teelt van fruit (en sierteelt) toegevoegd.

Aan het niet-chemisch bestrijden van trips in zacht fruit in de bedekte teelt, zijn kosten verbonden voor de inzet van het gebruik van roofwantsen of andere niet-chemische bestrijdingsmiddelen. De kosten hiervan variëren van € 0,15 m^2/jaar tot € 1,50 / m^2/jaar, met een gemiddelde van ongeveer €0,75/ m^2/jaar (bron: CLM). Omdat de nog wettelijk toegestane chemische middelen ook nog maar beperkt werken tegen trips, gaan we er vanuit dat ook niet-On the way to PlanetProof telers een deel van deze kosten voor biologische bestrijding maken. We rekenen daarom de helft van de kosten voor roofwantsen toe aan eis 2.8.
Deze kosten worden dus alleen toegevoegd voor zacht fruit in de bedekte teelt. Deze kosten zijn niet terug te zien in de kosten voor de bedekte teelt als geheel, maar worden wel meegenomen in tabel 9 met de meerkosten per teelt.

2.9. Niet-chemische onkruidbestrijding

Aanvullend op de bestaande eisen binnen On the way to PlanetProof geldt dat bij onkruidbestrijding minimaal eenmaal een niet-chemische maatregel zal moeten worden genomen. Binnen de vorige versie van On the way to PlanetProof (PP 5) was dit nog niet vereist, maar was wel als keuzemaatregel opgenomen (2.21). De kosten van deze keuzemaatregel nemen we nu dus mee als kosten voor alle telers.

We gaan er vanuit dat mechanische onkruidbestrijding wordt uitgevoerd op de volgende wijzes:

- In akkerbouw: De kosten van gebruik van een 6-m brede schoffelmachine met cameraherkenning baseren we op informatie uit KWIN AGV. De vervangingswaarde bedraagt minimaal € 38.500 en maximaal € 55.000.
- De jaarkosten (voor rente, afschrijving en onderhoud) zijn 9,9% (KWIN 2022). We baseren ons hierbij op de bovengrens van de vervangingswaarde. Zo komen we tot de volgende kosten:
    - 9,9% van € 55.000 = € 5.445 per bedrijf per jaar
    - Gemiddelde bedrijfsomvang is 37,1 ha. De machinekosten zijn daarmee € 5.445 / 37,1 = € 147/ha / jaar
    - De rijsnelheid is circa 5 km/uur. Bij een schoffelbreedte van 6 meter betekent dit dat maximaal 3 ha / uur kan worden geschoffeld. Rekening houdend met aan- en afrijtijden en het keren van de machine op de kopakker gaan we uit van 1 uur/ha eigen arbeid * € 55 / ha = € 55 /ha / jaar
    - Dieselgebruik wordt geschat op 10 liter diesel per hectare (bron: pers. med. CERES). De prijs van diesel bedraagt volgens Cumela in week 47 van 2025 € 1,35 per liter. De dieselkosten zijn daarmee € 13,50/ha/ jaar
    - De totale kosten komen daarmee op € 147 + € 55 + €13,50 = € 216 / ha / jaar.
- In VGG: idem, waarbij de kosten over 65,3 ha worden verdeeld:
    - Kosten onderhoud en afschrijving machine is € 5.445 / 65,3 ha = € 83 / ha / jaar
    - arbeid 1 uur * € 55 / ha/ jaar
    - 10 liter dieselgebruik = € 13,50 / ha / jaar
    - Totale kosten komen daarmee op € 83 + € 55 + € 13,5 = € 152 / ha / jaar.

- In hardfruit (appel en peer): 1 ronde met de zelfdenkende maaier met een vervangingswaarde van € 20.000 op basis van een loonwerktarief van € 75/uur (inclusief diesel):
    - Kosten onderhoud en afschrijving is € 20.000 *15% /16,5 ha = € 182
    - Arbeid op basis van loonwerktarief incl. diesel is 2 uur à € 75/u = € 150
    - Totale kosten komen daarmee op € 332 /ha/jaar (Bron: pers.med. CAF).
- Voor zacht fruit hanteren we dezelfde kosten als voor hard fruit, rekening houdend met het kleinere areaal:
    - Kosten onderhoud en afschrijving € 20.000 *15% /6,7 ha = € 448
    - Arbeid op basis van loonwerktarief incl. diesel is 2 uur à € 75 = € 150
    - Totale kosten komen daarmee op € 598 /ha/jaar.
- In steenfruit (kers en pruim) is meer bestrijding nodig, omdat deze minder onkruid dulden. In deze teelt verwachten we dat alleen inzet van een zelfdenkende maaier onvoldoende is en dat dit gecombineerd wordt met een langzamer rijdende Ladurner van €60.000. Om dit terug te rekenen naar 1 ronde verplichte mechanische onkruidbestrijding rekenen we met een gemiddelde vervangingswaarde en dubbele arbeidstijd:
    - Kosten onderhoud en afschrijving €40.000 * 15% / 16,5 ha = € 364
    - Arbeid op basis van loonwerktarief inclusief diesel is 4 uur à € 75 = € = 300
    - Totale kosten komen daarmee op € 664 / ha / jaar

  (NB. We onderscheiden verder in de rapportage steenfruit niet van 'hard fruit'. De meerkosten voor steenfruit hiervan verwerken we niet in de samenvattende tabellen waar over 'fruit' wordt gepraat, maar wel in de tabel waarin per gewas de meerkosten worden weergegeven)
- In de bedekte grondgebonden teelt rekenen we de helft van de kostenpost als in de VGG, omdat de onkruiddruk in de kas lager is. Zo komen we tot € 76 / ha / jaar voor groenteteelt in de kas in de grond en voor fruit bedekte teelt grond is dit 50% van steenfruit, ofwel € 332 / ha / jaar.

2.10 / 2.11 / 4.1 / 5.7

Geen kosteneffect verwacht van de volgende wijzigingen:

- 2.10: actieve stofnorm verlaagd voor aantal gewassen. Dit is een haalbare aanpassing waarbij niet per se meerkosten zijn te verwachten
- 2.11: verlaging van norm glyfosaat is ook haalbaar zonder meerkosten

- 4.1: minimum aantal bonuspunten wordt 3. Dit verwerken we in de berekeningswijze van de punten.
- 5.1. minimum aantal bonuspunten wordt 2. Dit verwerken we in de berekeningswijze van de punten.
- 5.7: Nmin-meting: dit moet al in de huidige systematiek. Dus geen meerkosten

2.19 Bonuspunten niet chemische bestrijding bovengrondse ziekten en plagen

Extra mogelijkheden voor bonuspunten niet-chemische bestrijding ziekten en plagen door het monitoren van inheemse bestrijders en aanpak om populatie-ontwikkeling te ondersteunen.
In de berekeningen in 2024 is ervan uitgegaan dat de meerkosten voor de maatregelen die 2 punten opleveren (waaronder vanglinten, sapvallen) € 100 per ha bedragen, en 2 uur meerwerk. Totale kosten komen daarmee op € 100 + 2 * € 55 = € 210.
We gaan er vanuit dat de toegevoegde maatregel ongeveer dezelfde kosten met zich meebrengen en dat deze toevoeging dus geen gevolgen heeft voor de kosten van deze bonusmaatregelen.

2.21 Niet chemische onkruidbestrijding

In de vorige versie was niet-chemische onkruidbestrijding een keuze optie. Nu is 1 maatregel verplicht (via 2.9). De kosten die waren opgenomen voor deze keuzemaatregel zijn dus nu deels verplicht. Als een teler nog vaker dan deze verplichting niet-chemisch onkruid bestrijdt, worden bonuspunten verdiend. De kosten van een extra ronde bedragen de arbeids- en dieselkosten zoals beschreven onder 2.9. Omdat in maatregel 2.9. al rekening wordt gehouden met aanschaf en onderhoud van de machine, rekenen we deze kosten niet mee bij deze extra ronde onkruidbestrijding.

3.3. Bedrijfsnatuurplan

Vanaf 2025 moest een bedrijfsnatuurplan worden opgesteld. Per 2026 staat vermeld dat een bedrijfsnatuurplan met habitatinventarisatie moet worden opgesteld. We nemen aan dat de kosten van deze inventarisatie

overeenkomen met de kosten zoals vorig jaar in beeld gebracht voor het bedrijfsnatuurplan:

- € 500 per jaar per bedrijf voor de open, grondgebonden teelten.

3.5 Assimilatiebelichting

De eisen t.a.v. assimilatiebelichting waren niet bovenwettelijk, maar waren opgenomen omdat hier in praktijk niet op werd gehandhaafd. Aanscherping van de eisen t.a.v. assimilatiebelichting (een kier van maximaal 5%) geldt vanaf 2028. In sommige regio's is dit nu al regionale wetgeving. Telers kunnen en zullen hier al eerder op anticiperen. Een grote kier vormt een risico voor de teelt (kou, ziekte), maar om warmte onder het scherm kwijt te raken is dit soms noodzakelijk. Investering in LED-verlichting lost dit probleem op. Dan kan een kleine kier volstaan. Er is de laatste jaren door veel telers geïnvesteerd in LED. Dit levert tevens een energiebesparing op. Vanwege deze energiebesparing en andere voordelen van een kleine kier, is de aanname dat dit geen meerkosten oplevert voor de teler.

3.6. t/m 3.17 Keuzemaatregelen biodiversiteit

<u>Bedrijfsnatuurplan</u>
De 'oude' keuzemaatregelen 3.8 t/m 3.24 worden volledig gewijzigd. Er werden punten toegekend per invulling van niet-productieve (natuur)grond, zoals grasstroken, bloemenranden, braak. Vanaf 2027 geldt een eis t.a.v. areaal 'natuur' (naar verwachting 3 tot 5% van het totaal areaal). In 2026 is dat nog niet verplicht. Vanaf 2026 worden de volgende punten toegekend:

- **3.6**: 2 punten per % van het totaal teeltareaal
- **3.7**: Schuil- en nestplaatsen voor dieren: 0,5 punt, maximaal 1 punt (bij 2 keer deze maatregel)
- **3.7**: Overige landschapselementen: 0,5 punt, maximaal 1 punt (bij 2 keer deze maatregel)
- **3.8**: Implementatie van bedrijfsnatuurplan wordt met advies ondersteund. Dit levert twee punten op. We nemen aan dat de kosten hiervan (maximaal) 4 bezoeken van elk 1,5 uur bedragen. Bij een uurtarief van € 120 komen de kosten daarmee op € 600.
  - **3.9**: regionaal bedrijfsnatuurplan: ook hier worden twee punten voor gegeven. Omdat OF maatregel 3.8 OF 3.9 wordt genomen, rekenen we deze maatregel niet mee.

De kosten hiervan brengen we hieronder in beeld:

3.6. Teeltverlies en kosten zaaizaad per % van het totaal teeltareaal
Voor opbrengstverlies gaan we net als in 2024 uit van een gemiddeld saldo op een bedrijf volgens KWIN (2022) en ook de kosten van zaaizaad houden we gelijk:

- Akkerbouwbedrijf: € 2.040 per ha (gemiddeld voor rotatie aardappel : bieten : graan) = € 0,204 / m^2
- Voor vollegrondsgroenten: € 4.500 per ha (saldo van een gemiddelde rotatie) = 0,450 / m^2
- Voor de fruitteelt zijn geen saldi beschikbaar. We gaan daarom uit van dezelfde waarde als de vollegrondsgroenten
- De kosten van zaaizaad bedragen € 0,14/m^2

In onderstaande tabel staat weergegeven wat de kosten zijn uitgaande van 2,5% areaal 'natuur' (d.w.z. 250 m^2 per ha), dat wordt ingezaaid met een zaaizaad. Dit levert 5 punten op (2 punten per %).
Uitgangspunt is dat de bedekte teelt de beschikking heeft over 'resthoekjes' waar ingezaaid kan worden. Hier is dus geen sprake van opbrengstderving.

NB. Om te zorgen dat in de bedekte teelt voldoende punten kunnen worden gehaald voor biodiversiteit, is daar gerekend met 5% van het areaal dat 10 punten oplevert (i.p.v. 2,5% en 5 punten).

Tabel 1. Kosten per ha voor akkerbouw, vollegrondsgroenten en fruit van 2,5% natuur.

	Zaaizaad	Opbrengstderving	Totaal / ha
Akkerbouw	€ 35	250 * 0,204 = € 51	€ 86
Vollegrondsgroenten	€ 35	250 * 0,450 = € 112,50	€ 147,50
Fruitteelt	€ 35	250 * 0,450 = € 112,50	€ 147,50
Bedekte teelt / cellenteelt	€ 35		€ 35

3.7. landschapselementen: 2 keer is 1 punt, en nestgelegenheid: 2 keer is 1 punt. Totaal max 2 punten
De kosten van dit type maatregelen is beperkt. In de berekening is ervan uitgegaan dat de kosten bestaan uit 2 uur eigen arbeid per jaar voor onderhoud van twee landschapselementen en 2 uur voor twee nestgelegenheden. Deze kosten zijn verdeeld over het gehele bedrijfsareaal. Voor akkerbouw betekent dit bijvoorbeeld € 220 per 37,1 ha = € 5,93 per ha voor 1 bonuspunt.

4.4. (was 4.3) Extra aanvoer organische stof

Deze maatregel wordt aangescherpt. In het oude schema werd beloond voor een positieve organische stofbalans. Hierbij werd dus rekening gehouden met de afbraak. Omdat de afbraak afhankelijk is van de hoeveelheid OS in de bodem, werd dit als niet eerlijk ervaren. Nu worden punten toegekend boven de 2000 kg EOS aanvoer per hectare. Dit is de gemiddelde afbraak (bron: Handboek Bodem en Bemesting). Gemiddeld wijzigt de maatregel hierdoor dus niet.
Wel wordt de puntentelling aangescherpt en kan per 500 kg boven de 2000 kg EOS 1 punt worden gehaald, tot een maximum van 5 punten.
Uitgangspunt was dat:

- in de akkerbouw met 4 ton compost meer dan 500 kg EOS kan worden aangewend. Dit zou € 40 kosten, plus € 5 /ton voor het uitrijden (pers. med. van Tafel tot Kavel). Totale kosten zijn daarmee € 60 per ha. Dit levert nu 1 punt i.p.v. 5 punten op
- in de vollegrondsgroente is het uitgangspunt dat 20 ton compost nodig zou zijn voor 5 punten. Dit zou € 300 kosten. Dit levert nu 1 punt op.

4.7 inhuur bodemadviseur

Inhuur van een bodemadviseur. We gaan er vanuit dat een onafhankelijk bodemdeskundige circa € 120 per uur vraagt. Uitgangspunt is dat de adviseur 6 uur per jaar op het bedrijf komt. Kosten zijn daardoor € 720 op bedrijfsniveau.

4.8 (was 2.20) Teeltfrequentie

De maatregel ‘teeltfrequentie’ wordt verplaatst van het thema gewasbescherming naar het thema bodemkwaliteit.
In de meerkostenberekening is deze optie niet meegenomen, omdat de kosten van verruiming van de rotatie zodanig hoog zijn, dat we verwachtten dat telers deze keuzemaatregel niet zouden nemen. In de huidige versie wordt het aantal te behalen punten voor deze maatregel aangescherpt. Daarmee wordt de maatregel minder aantrekkelijk voor de teler. Om die reden laten we deze maatregel ook nu buiten beschouwing.

NB. In het concept certificatieschema staat vermeld dat het perceel met de **laagste** teeltfrequentie wordt beoordeeld. Dit wekt de indruk dat het perceel

met de meest ruime rotatie moet worden beoordeeld. Uit de toelichting blijkt echter dat het perceel met de meest nauwe rotatie moet worden beoordeeld.

Voorstel: pas in het schema de tekst aan: het perceel met de meest nauwe rotatie (d.w.z. de **hoogste** teeltfrequentie)

4.9 (was 4.6) Gewasresten achterlaten of zelf composteren

Het achterlaten van gewasresten werd tot nu toe niet beloond. Nu wordt dit wel beloond. Hier kan 1 punt mee worden verdiend. Stro, als gewasrest, levert geld op bij afvoer. Veel andere gewasresten kunnen niet worden verkocht. Daarom gaan we er vanuit dat deze punt kan worden verdiend met € 0.

5.2. Bodemmetingen (dit was 5.1.)

Voor het behalen van de eisen voor bemesting, hoeft er geen bodemmeting worden gedaan (afgezien van fosfor eens in de vier jaar). Voor diverse keuzemaatregelen moet het effect wel worden aangetoond met een bodemmeting, dus er zijn mogelijk extra bodemmetingen nodig voor het behalen van punten (zie hieronder keuzemaatregel 5.13). Er is hier ook nog onderscheid te maken tussen N-min metingen en uitgebreidere metingen (met o.a. fosfor, kalium en magnesium).

Keuzemaatregel 5.13 (dit was 5.11)
Deze keuzemaatregel biedt de volgende opties:

- Een N-min meting (op 3 lagen). Dit kost € 200, excl. voorrijkosten. Uitgaande van een perceel van gemiddeld 4 ha zijn de kosten € 50 / ha. Dit levert 1 bonuspunt op.
- De Bemestingswijzer (incl. macronutriënten) kost € 85 plus € 27 tot € 37 voor monstername met of zonder gps. De bodemcheck (ook incl. macronutriënten) kost € 49 plus monster van € 27 (zonder gps) of € 37 euro (met gps). De goedkoopste optie is daarmee € 76. Voor een perceel van 4 ha betekent dit € 19 / ha. Ook dit levert 1 bonuspunt op.

6.1. Zones waterschaarsterisico's

Aanpassing van de zones waterschaarsterisico's leidt ertoe dat circa 49% van de Nederlandse bedrijven in de klasse komt te vallen die geen extra maatregelen vereist; 13% van open teelten moet één extra punt behalen -

vooral in provincies Limburg, Zeeland (Zeeuws-Vlaanderen), Gelderland, Noord-Brabant.
Omdat dit een klein percentage is van het totaal, hanteren we de punten zoals deze gelden voor de meerderheid van de bedrijven. Dat wil zeggen 1 punt voor open teelt en 4 punten voor bedekte teelt. Dit is geen wijziging t.o.v. vorig jaar.

6.16 hergebruik drainagewater

In het Besluit Activiteiten Leefomgeving staat geen wettelijke verplichting voor **volledig** hergebruik van drainagewater. Er mag geloosd worden op het oppervlaktewater en/of vuilwaterriool waar nodig mits:

- er 500 m^3/ha regenwater of ander natrium-arm gietwater wordt opgeslagen
- de stikstof-emissienormen niet worden overschreden
- water met GBM 95% zuivering ondergaat.

Hoewel eerder met is afgesproken met de sector dat lozingen op het oppervlaktewater naar nagenoeg nul in 2027 worden afgebouwd, lijkt er nu de wettelijke mogelijkheid te worden gegeven om vanaf 2026 met ongewijzigde stikstofemissienormen t.o.v. 2025/2026 op het riool te blijven lozen (bron: Glastuinbouwwaterproof)1.
Om volledig hergebruik van drainagewater in de bedekte substraatteelt mogelijk te maken, moet er geïnvesteerd worden in natriumarm gietwater en extra putten voor bewaring van drainwater. In grondgebonden teelt vraagt On the way to PlanetProof ook om zoveel mogelijk hergebruik (bij veel kwel en inzijging is volledig hergebruik niet mogelijk) en zal geïnvesteerd worden in extra natriumarm gietwater. Telers kunnen hun investering omlaag brengen door wat hogere Na-cijfers in voedingswater te accepteren, maar daar zijn we nu niet vanuit gegaan.

De meerkosten hiervoor zijn:

- Kosten voor 100% (i.p.v. 60%) regenwateropvang betekent dat er niet 1200 m^3 extra maar 3200 m^3 extra regenwateropvang moet komen. Totale kosten zijn 3200 * € 1,56 (dit bedrag komt uit onze rapportage van vorig jaar) = € 4.992 / ha / jaar. Omdat dit een relatief dure optie is, verwachten we dat telers kiezen voor het alternatief:

---

1 https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/content/1Substraat/Registratie/doc/Emissienormen_substraatteelt.pdf

- OF de kosten voor 75% wateropvang (€ 1.872 /ha/jaar volgens rapportage 2024) + Omgekeerde osmose voor 25% van het water (=2000 m^3/ ha / jaar). Benodigde omgekeerde osmose is dan dus 5,50 m^3 per dag per ha (2000 m^3/ 365 dagen). We gaan uit van een gemiddelde bedrijfsoppervlakte van 9 ha. Dus op bedrijfsniveau is dan 50 m^3 per dag nodig. De nieuwwaarde hiervan ligt volgens KWIN tussen de € 32.500 en 47.500 (als het grondwater brak is, is een duurdere installatie nodig dan wanneer het niet brak is) en geldt 10% afschrijving en 2% onderhoud. Uitgaande van de bovengrens van de investeringskosten komen de op totale jaarkosten op € 47.500 * 12% = € 5.700 voor 9 ha = € 633 / ha / jaar.
- Kosten betonnen opvang put is volgens KWIN € 1.500 tot € 1.700 * 6% (afschrijving en onderhoud) = € 102 voor hele bedrijf. Dit is € 11 / ha / jaar

Dan zijn de totale kosten per ha per jaar (uitgaande van de goedkoopste optie) dus:

- € 2.505 (voor 75% opvang (€ 1.8712) en de rest via omgekeerde osmose, a € 633) + € 11 voor opvangput = € 2.516 / ha/ jaar

Uitgangspunt is dat dit voor de bedekte teelt (zowel grond als substraat) meerkosten oplevert maar niet voor de cellenteelt.

6.17 Opsporen en voorkomen van lozingen en lekkages

In feite is dit een wettelijke eis. We brengen hier dan ook geen meerkosten voor in rekening.

6.18 Filterspoelwater wordt opgevangen en hergebruikt als gietwater

Dit wordt op termijn wetgeving en levert geen extra kosten op.

Keuzemaatregelen water

6.23. Gebruik van duurzaam gietwater

De kosten hiervan zijn al meegerekend bij maatregel 6.16. In plaats van 6 punten bij meer dan 75% (in voorgaande versie) wordt nu 0,5 punt per 10% toegekend. 75% duurzaam water levert dus 3,5 bonuspunten op. Voor de bedekte teelt gaan we er vanuit dat deze 3,5 bonuspunten worden verkregen

zonder extra meerkosten. Voor de open teelt blijven de meerkosten zoals beschreven in 2024/25.

Omdat de mogelijkheden voor bonuspunten via 6.23 beperkter worden, hebben we de meerkosten van andere bonuspunten voor water in beeld gebracht:

6.28 Opsporen en voorkomen van lozingen en lekkages

Een rapport waarin bevestigd wordt dat de staat en dimensionering van de watertechnische installatie op orde is, vereist naar verwachting 6 uur van een deskundige. Kosten hiervan bedragen € 720 / bedrijf / jaar. Dit levert 1 punt op.

Overige wijzigingen

Puntensysteem
De puntensystematiek wordt op details anders in 2026. De volgende wijzigingen zijn relevant:

- Telers zullen meer maluspunten behalen, omdat actieve stoffen die kandidaten voor vervanging zijn (CfS) 2 maluspunten i.p.v. 1 punt krijgen.
- Verdeling van bonuspunten wordt anders, vanwege minimum bij 4.1 (bodemkwaliteit, 3 punten open teelt grondgebonden, 2 punten bedekte teelt grondgebonden) en 5.1 (bemesting 2 punten open grondgebonden teelt en bedekte grondgebonden teelt)?
- Tabel 2 geeft weer hoeveel malus- en bonuspunten moeten worden gehaald in de 2024/2025-versie van het certificeringsschema. In tabel 3 staat weergegeven welke uitgangspunten we hanteren voor het certificeringsschema 2026. Er is een inschatting gemaakt hoeveel maluspunten bedrijven zullen behalen in 2026, op basis van inschattingen van het aantal CfS middelen dat per teelt zal worden gebruikt.

Tabel 2. Aantal maluspunten dat per productgroep gemiddeld wordt gerealiseerd binnen On the way to PlanetProof en het benodigd aantal bonuspunten in versie PP van 2024/2025 (bron: SMK).

Productgroep	**Aantal maluspunten**	**Bonuspunten biodiversiteit**	**Bonuspunten water**
Akkerbouw	10,9	6	1
Vollegrondsgroenten	9,6	6	1
Fruit	13,2	6	1
Bedekte teelt	10,8	2	4
Cellenteelt - champignons	0,9	2	1
Cellenteelt – witlof /sprouts	2,3	2	1

Tabel 3. Voorstel uitgangspunten malus- en bonuspunten 2026.

		Bonuspunten			
Productgroep	**Aantal maluspunten**	Bio-diversiteit	Water	Bodem-kwaliteit	Bemesting
Akkerbouw	14,5	6	1	3	2
Vollegrondsgroenten	13,7	6	1	3	2
Fruit	22,9	6	1	3	2
Bedekte teelt - grond	16,4	2	4	2	2
Bedekte teelt - substraat	16,4	2	4		
Cellenteelt - champignons	0,9	2	1		
Cellenteelt – witlof /sprouts	3,1	2	1		

Resultaat

Tabel 4 geeft de resultaten voor de open teelt weer uit de studie van vorig jaar. Tabel 5 geeft de resultaten van de herberekeningen weer, waarbij nog niet is gecorrigeerd voor inflatie.

Tabel 4. Overzicht van meerkosten in de open teelt zoals berekend voor 2024/25.

	akkerbouw	uienteelt	vollegronds-groente	hard fruit	zacht fruit
Verplichte maatregelen	**kosten per ha**				
Kosten certificering	28	28	21	68	145
Energie en klimaat	0	0	0	0	0
Gewasbescherming	379	696	432	559	965
Biodiversiteit	0	0	0	0	0
Bodemkwaliteit	50	50	50	0	0
Bemesting	28	28	27	30	35
Water	0	0	0	0	0
TOTAAL verplichte maatregelen	485	802	530	657	1.146
Keuzemaatregelen					
eisen bonuspunten biodiversiteit	54	54	80	85	118
eisen bonuspunten water	88	116	142	150	165
kosten compensatie maluspunten	313	249	269	404	459
kosten overige bonuspunten	98	97	115	169	232
TOTAAL keuzemaatregelen	554	516	606	808	975
Kosten totaal excl. arbeid	1.038	1.318	1.136	1.466	2.120
Eigen arbeid (€ 55/uur)	92	116	72	260	640
Totaal incl arbeid	1.130	1.434	1.209	1.726	2.761

Tabel 5. Nieuwe berekeningen meerkosten open teelt situatie 2026 (zonder inflatiecorrectie).

	akkerbouw	uienteelt	vollegronds-groente	hard fruit	zacht fruit
Verplichte maatregelen	**kosten per ha**				
Kosten certificering	28	28	21	68	145
Energie en klimaat	14	14	9	38	9
Gewasbescherming	615	933	629	891	1.751
Biodiversiteit	13	13	8	30	75
Bodemkwaliteit	50	50	50	0	0
Bemesting	28	28	27	30	35
Water	0	0	0	0	0
TOTAAL verplichte maatregelen	748	1.066	744	1.057	2.015
Keuzemaatregelen					
eisen bonuspunten biodiversiteit	72	72	107	131	180
eisen bonuspunten water	137	181	221	233	256
eisen bonuspunten bodemkwaliteit	52	52	118	67	165
kosten compensatie maluspunten	489	379	425	829	1.212
kosten overige bonuspunten	0	0	0	0	0
TOTAAL keuzemaatregelen	751	684	871	1.261	1.813
Kosten totaal excl. arbeid	1.499	1.749	1.615	2.318	3.828
Eigen arbeid (€ 55/uur)	92	116	72	260	640
Totaal incl arbeid	1.591	1.865	1.687	2.578	4.469

Tabel 6 geeft de resultaten voor de bedekte teelt weer uit de studie van vorig jaar. Tabel 7 geeft de resultaten van de herberekeningen weer.

Tabel 6, Overzicht van meerkosten in de bedekte teelt volgens studie 2024/25.

	bedekte teelt - grond	bedekte teelt - substraat	cellenteelt: paddenstoelen	celltenteelt: witlof/sprouts
Verplichte maatregelen	**kosten per ha**		**kosten per m2**	
Kosten certificering	€ 204	€ 204	0,24	1,16
Energie en klimaat	€ 1.000	€ 1.000	0,14	0,18
Gewasbescherming	€ 1.179	€ 1.179	0,05	0,40
Biodiversiteit	€ 0	€ 0	0,00	0,00
Bodemkwaliteit	€ 50	€ 0	0,00	0,00
Bemesting	€ 26	€ 0	0,00	0,00
Water	€ 0	€ 24	0,00	0,00
TOTAAL verplichte maatregelen	€ 2.459	€ 2.408	0,43	1,74
Keuzemaatregelen				
eisen bonuspunten biodiversiteit	€ 39	€ 39	0,08	0,24
eisen bonuspunten water	€ 1.146	€ 1.146	0,03	0,03
kosten compensatie maluspunten	€ 322	€ 391	0,03	0,21
kosten overige bonuspunten	€ 307	€ 860	0,18	0,36
TOTAAL keuzemaatregelen	€ 1.814	€ 2.436	0,32	0,84
Kosten totaal excl. arbeid	€ 4.273	€ 4.844	0,76	2,58
Eigen arbeid (€ 55/uur)	€ 590	€ 452	0,50	1,93
Totaal incl arbeid	€ 4.863	€ 5.296	1,25	4,51

Tabel 7. Resultaten herberekening meerkosten 2026 (zonder inflatiecorrectie, en zonder kosten tripsbestrijding in fruit bedekte teelt)

	bedekte teelt - grond	bedekte teelt - substraat	cellenteelt paddenstoelen	cellenteelt: witlof/sprouts
Verplichte maatregelen	kosten per ha		kosten per m2	
Kosten certificering	€ 204	€ 204	0,24	1,16
Energie en klimaat	€ 1.000	€ 1.000	0,14	0,18
Gewasbescherming	€ 1.255	€ 1.179	0,05	0,40
Biodiversiteit	€ 0	€ 0	0,00	0,00
Bodemkwaliteit	€ 50	€ 0	0,00	0,00
Bemesting	€ 26	€ 0	0,00	0,00
Water	€ 2.516	€ 2.540	0,00	0,00
TOTAAL verplichte maatregelen	€ 5.051	€ 4.924	0,43	1,74
Keuzemaatregelen				
eisen bonuspunten biodiversiteit	€ 28	€ 28	0,03	0,09
eisen bonuspunten water	€ 119	€ 155	0,05	0,05
eisen bonuspunten bodemkwaliteit	€ 200			
kosten compensatie maluspunten	€ 590	€ 559	0,01	0,12
kosten overige bonuspunten	€ 48	€ 123	0,14	0,27
TOTAAL keuzemaatregelen	€ 985	€ 865	0,24	0,53
Kosten totaal excl. arbeid	€ 6.036	€ 5.789	0,67	2,27
Eigen arbeid (€ 55/uur)	€ 590	€ 452	0,50	1,93
Totaal incl arbeid	€ 6.626	€ 6.241	1,17	4,20

Tabel 8 geeft een samenvattend overzicht van de totale meerkosten per hectare per jaar voor de verschillende sectoren volgens de berekeningen in 2024 en de huidige berekeningen voor 2026.

Tabel 8. Samenvattend overzicht meerkosten 2024 en 2026 zonder inflatiecorrectie.

Productgroep	Meerkosten 2024	Meerkosten 2026
Akkerbouw	€ 1.130 / ha	€ 1.591 / ha
Uienteelt	€ 1.434 / ha	€ 1.865 / ha
Vollegrondsgroenten	€ 1.209 / ha	€ 1.687 / ha
Hard fruit	€ 1.726 / ha	€ 2.578 / ha
Zacht fruit	€ 2.761 / ha	€ 4.469 / ha
Bedekte teelt grond	€ 4.863 / ha	€ 6.626 / ha
Bedekte teelt substraat	€ 5.296 / ha	€ 6.241 / ha
Cellenteelt - champignons	€ 1,25 / m^2	€ 1,17 / m^2
Cellenteelt – witlof /sprouts	€ 4,51 / m^2	€ 4,20 / m^2

Meerkosten per product in 2026

Inflatiecorrectie

Bovengenoemde resultaten zijn nog niet gecorrigeerd voor inflatie. In deze laatste stap, waarin we de meerkosten per product weergeven, passen we ook een inflatiecorrectie toe. De inflatie bedroeg in 2024 in Nederland 3,3% en wordt voor 2025 op 3,0% geschat. De berekende totale meerkosten worden daarom allemaal (d.w.z. de 'oude' berekende waarden, plus de huidige aanvullingen) met een factor van 1,033 * 1,030 = 1,064 vermenigvuldigd.

Meerkosten per teelt

Tabel 9 geeft het voorstel voor de meerprijs per gewas in 2026, waarbij ook de meerprijs uit 2024 is vermeld. Hierbij is dezelfde kg-opbrengst en stuks-opbrengst per ha gehanteerd als in 2024. Gemiddeld is de meerprijs toegenomen met circa 47%, variërend van -1% (voor de cellenteelt) tot +101% (voor fruit in de bedekte teelt op substraat).

Tabel 9. Overzicht van meerkosten per product volgens rapportage 2024 en in 2026, uitgedrukt in € per kg product of per stuks (incl. inflatiecorrectie van 6,4%).

Gewas	Productgroep	Opbrengst		Meerkosten 2024	Meerkosten 2026
Aardappel, zoete	Akkerbouw	22.000	Kg/ha	0,051	0,077
Aardappelen, tafel	Akkerbouw	35.500	Kg/ha	0,032	0,048
Aardbeien (bedekte teelt)	Bedekt substraat	81.000	Kg/ha	0,065	0,131
Aardbeien (open teelt, substraat)	Zacht fruit	45.000	Kg/ha	0,061	0,106
Andijvie (bedekte teelt)	Bedekt grond	34.000	Kg/ha	0,143	0,207
Andijvie (open teelt)	Vollegrondsgroenten	24.000	Kg/ha	0,050	0,075
Appels	Hard fruit	40.000	Kg/ha	0,043	0,069
Asperges (bedekte teelt)	Bedekt grond	11.000	Kg/ha	0,442	0,641
Asperges (open teelt)	Vollegrondsgroenten	4.000	Kg/ha	0,302	0,449
Aubergine	Bedekt substraat	481.000	Kg/ha	0,011	0,014
Bessen (bedekte teelt)	Bedekt substraat	11.500	Kg/ha	0,461	0,924
Bessen (open teelt)	Zacht fruit	8.000	Kg/ha	0,345	0,594
Blauwe bes	Zacht fruit	7.000	Kg/ha	0,394	0,679
Bladselderij	Vollegrondsgroenten	18.000	Kg/ha	0,067	0,100
Bleekselderij	Vollegrondsgroenten	30.000	Kg/ha	0,040	0,060
Bloemkool	Vollegrondsgroenten	15.000	Kg/ha	0,081	0,120
Boerenkool	Vollegrondsgroenten	18.500	Kg/ha	0,065	0,097
Bonen: sperziebonen	Akkerbouw	8.500	Kg/ha	0,133	0,199
Bramen (bedekte teelt)	Bedekt substraat	34.000	Kg/ha	0,156	0,313
Bramen (open teelt)	Zacht fruit	13.000	Kg/ha	0,212	0,366
Broccoli	Vollegrondsgroenten	8.500	Kg/ha	0,142	0,211
Chinese kool	Vollegrondsgroenten	29.500	Kg/ha	0,041	0,061
Courgette (bedekte teelt)	Bedekt substraat	718.500	Stuks/ha	0,007	0,009
Courgette (open teelt)	Vollegrondsgroenten	136.000	Stuks/ha	0,009	0,013
Erwten, droog geoogst	Akkerbouw	4.000	Kg/ha	0,283	0,423
Frambozen (bedekte teelt)	Bedekt substraat	19.000	Kg/ha	0,279	0,559
Frambozen (open teelt)	Zacht fruit	14.000	Kg/ha	0,197	0,340
Kersen (bedekte teelt)	Bedekt grond	7.500	Kg/ha	0,648	0,976
Kersen (open teelt)	Zacht fruit	9.500	Kg/ha	0,291	0,538
Knoflook	Akkerbouw	9.500	Kg/ha	0,119	0,178
Knolselderij	Vollegrondsgroenten	32.000	Kg/ha	0,038	0,056
Komkommer	Bedekt substraat	2.008.500	Stuks/ha	0,003	0,003
Koolraap	Vollegrondsgroenten	60.000	Kg/ha	0,020	0,030
Koolrabi	Vollegrondsgroenten	47.500	Stuks/ha	0,025	0,038
Kroten, rode biet	Vollegrondsgroenten	34.000	Kg/ha	0,036	0,053

Gewas	Productgroep	Opbrengst		Meerkosten 2024	Meerkosten 2026
Kruiden, divers (bedekte teelt)	Bedekt grond	28.500	Kg/ha	0,171	0,247
Kruiden in pot (bedekte teelt)	Bedekt substraat	1.700.000	St/ha	0,003	0,004
Kruiden, divers (open teelt)	Vollegrondsgroenten	8.500	Kg/ha	0,142	0,211
Paddenstoelen: champignons	Paddenstoelen	228	Kg/m^2	0,005	0,005
Paddenstoelen: oesterzwammen	Paddenstoelen	38	Kg/m^2	0,033	0,033
Paddenstoelen: Shii-take	Paddenstoelen	119	Kg/m^2	0,011	0,010
Paksoi (bedekte teelt)	Bedekt grond	93.500	Stuks/ha	0,052	0,075
Paksoi (open teelt)	Vollegrondsgroenten	83.500	Stuks/ha	0,014	0,021
Paprika	Bedekt substraat	253.000	Kg/ha	0,021	0,026
Paprika - zoete puntpaprika	Bedekt substraat	199.500	Kg/ha	0,027	0,033
Pastinaak	Akkerbouw	45.000	Kg/ha	0,025	0,038
Peen: bospeen	Akkerbouw	29.000	Bos/ha	0,039	0,058
Peen: waspeen	Akkerbouw	57.500	Kg/ha	0,020	0,029
Peen: winterpeen	Akkerbouw	48.000	Kg/ha	0,024	0,035
Peper	Bedekt substraat	135.000	Kg/ha	0,039	0,049
Peren	Hard fruit	34.000	Kg/ha	0,051	0,081
Pompoen	Vollegrondsgroenten	20.000	Kg/ha	0,060	0,090
Postelein	Bedekt grond	30.000	Kg/ha	0,162	0,235
Prei	Vollegrondsgroenten	30.500	Kg/ha	0,040	0,059
Pruimen	Zacht fruit	14.500	Kg/ha	0,190	0,352
Raapstelen	Bedekt grond	20.000	Kg/ha	0,243	0,352
Rabarber	Vollegrondsgroenten	33.000	Kg/ha	0,037	0,054
Radijs	Bedekt grond	929.500	Bos/ha	0,005	0,008
Rode kool	Vollegrondsgroenten	59.500	Kg/ha	0,020	0,030
Schorseneren	Akkerbouw	22.500	Kg/ha	0,050	0,075
Sla - kropsla (bedekte teelt)	Bedekt grond	126.000	Stuks/ha	0,039	0,056
Sla - babyleaves (bedekte teelt)	Bedekt grond	63.000	Kg/ha	0,077	0,112
Sla - overige sla (bedekte teelt)	Bedekt grond	90.000	Stuks/ha	0,054	0,078
Sla - IJsbergsla (open teelt)	Vollegrondsgroenten	64.000	Stuks/ha	0,019	0,028
Sla - babyleaves (open teelt)	Vollegrondsgroenten	9.500	Kg/ha	0,127	0,189
Sla - rucola (open teelt)	Vollegrondsgroenten	15.000	Kg/ha	0,081	0,120
Sla - Veldsla (open teelt)	Vollegrondsgroenten	10.500	Kg/ha	0,115	0,171
Sla - overige sla (open teelt)	Vollegrondsgroenten	69.500	Stuks/ha	0,017	0,026
Snijbiet	Vollegrondsgroenten	8.000	Kg/ha	0,151	0,224
Spinazie	Vollegrondsgroenten	19.500	Kg/ha	0,062	0,092
Spitskool	Vollegrondsgroenten	25.000	Kg/ha	0,048	0,072
Sprouts	Witlof/sprouts	465	Kg/m^2	0,010	0,010
Spruiten, spruitkool	Vollegrondsgroenten	12.500	Kg/ha	0,097	0,144
Suikermais	Vollegrondsgroenten	36.500	St/ha	0,033	0,049
Tomaat Tros, vlees, los	Bedekt substraat	608.000	Kg/ha	0,009	0,011
Tomaat cherry/ minipruim/ cocktail	Bedekt substraat	304.000	Kg/ha	0,017	0,022
Tomaat cherry smaak	Bedekt substraat	209.000	Kg/ha	0,025	0,032

Gewas	Productgroep	Opbrengst		Meerkosten 2024	Meerkosten 2026
Tuinkers - Cressen	Bedekt substraat	39.000	Kg/ha	0,136	0,170
Uien- zaaiui	Uien	37.000	Kg/ha	0,039	0,054
Uien- plantui	Uien	35.000	Kg/ha	0,041	0,057
Uien- zaai-sjalotten	Uien	25.000	Kg/ha	0,057	0,079
Uien- plant-sjalotten	Uien	16.500	Kg/ha	0,087	0,120
Ui, lente-/bos-	Vollegrondsgroenten	133.000	Bos/ha	0,009	0,013
Venkel, knol	Vollegrondsgroenten	12.000	Kg/ha	0,101	0,150
Witlof	Witlof/sprouts	62	Kg/m^2	0,073	0,072
Witte kool	Vollegrondsgroenten	69.000	Kg/ha	0,018	0,026

Jenneke van Vliet
Carin Rougoor
Marith Eigenraam
December 2025